

S2-taustaiset opiskelijat suomenkielissä korkeakouluopinnoissa

Miten substanssiopettaja voi huomioida heitä?

Kielibuustin webinaari 16.11.2023

Maija Tervola

FT, yliopistonlehtori (suomi toisena kielenä), S2-ohjaaja

Tampereen yliopisto

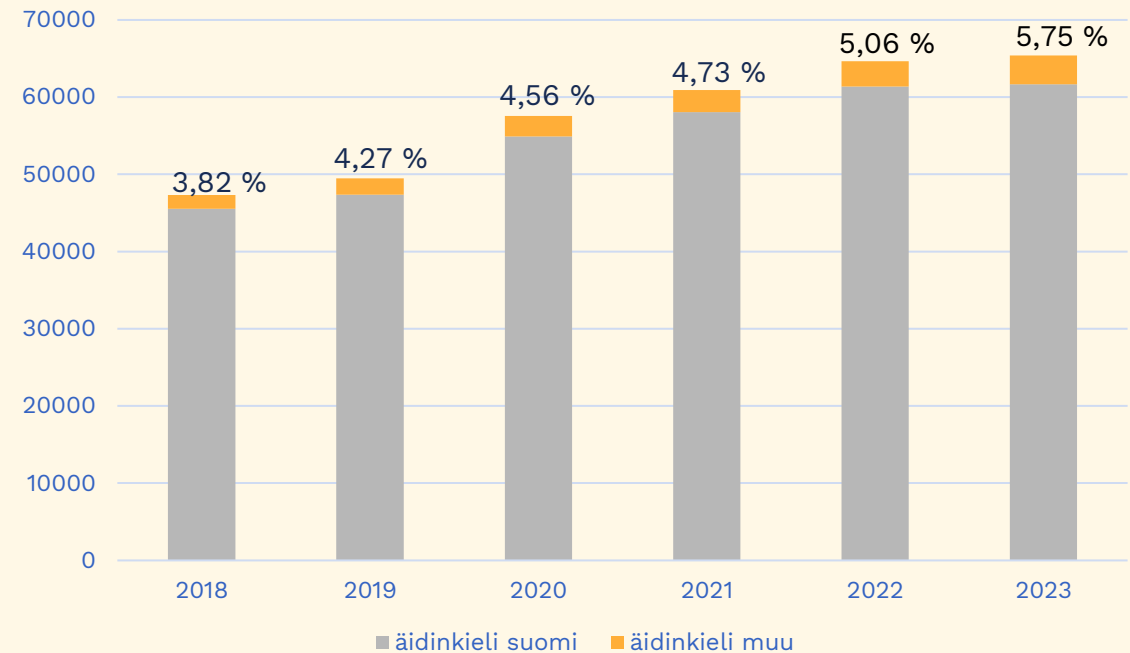
Esityksen runko

- 1) Tilanne korkeakouluissa nyt**
- 2) Miten S2-taustaiset opiskelijat pärjäävät suomenkielisissä opinnoissa? (Tutkimusuutisia)**
- 3) Miten opettajat ja muu henkilökunta voivat huomioida opiskelijoiden erilaiset kielitaustat? (Tampereen yliopiston ohjeet ja niiden perusteluita)**

Taustaa: Tilanne korkeakouluissa nyt

- Suomenkielisten opintojen S2-taustaiset opiskelijat ovat pieni mutta kasvava ryhmä.
- Valtakunnallisesti arviolta yli 7000 opiskelijan joukko.
- Kokoaan merkityksellisempi väestönosa!

Korkeakoulujen suomenkielisten tutkinto-ohjelmien aloittavat opiskelijat

Lähde: Opintohallinnon tilastopalvelu Vipunen.fi

Tilanne korkeakouluissa nyt

- Kielitaitovaatimus hakuvaiheessa yleisesti B2.
- Opetus ja rakenteet suunniteltu edelleen pääsääntöisesti äidinkieltään käyttävän opiskelijan oletukselle.
- Kielitaitovaatimus valmistumisvaiheessa:
  - Koulusivistyskieli suomi: kypsyysnäytteessä pitää osoittaa erinomaista kirjoitustaitoa (C2)
  - Koulusivistyskieli muu: vapautetaan virallisista vaatimuksista

- Koulusivistyskieli määräytyy suomen kielen kokeen statuksesta ja arvosanasta:
  - Suomi äidinkielenä -koe: mikä tahansa hyväksytty arvosana
  - Suomi toisena kielenä -koe: arvosana magna tai ylempi

Lähde:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030481#a481-2003>

Miten S2-taustaiset opiskelijat pärjäävät suomenkielisissä korkeakouluopinnoissa?

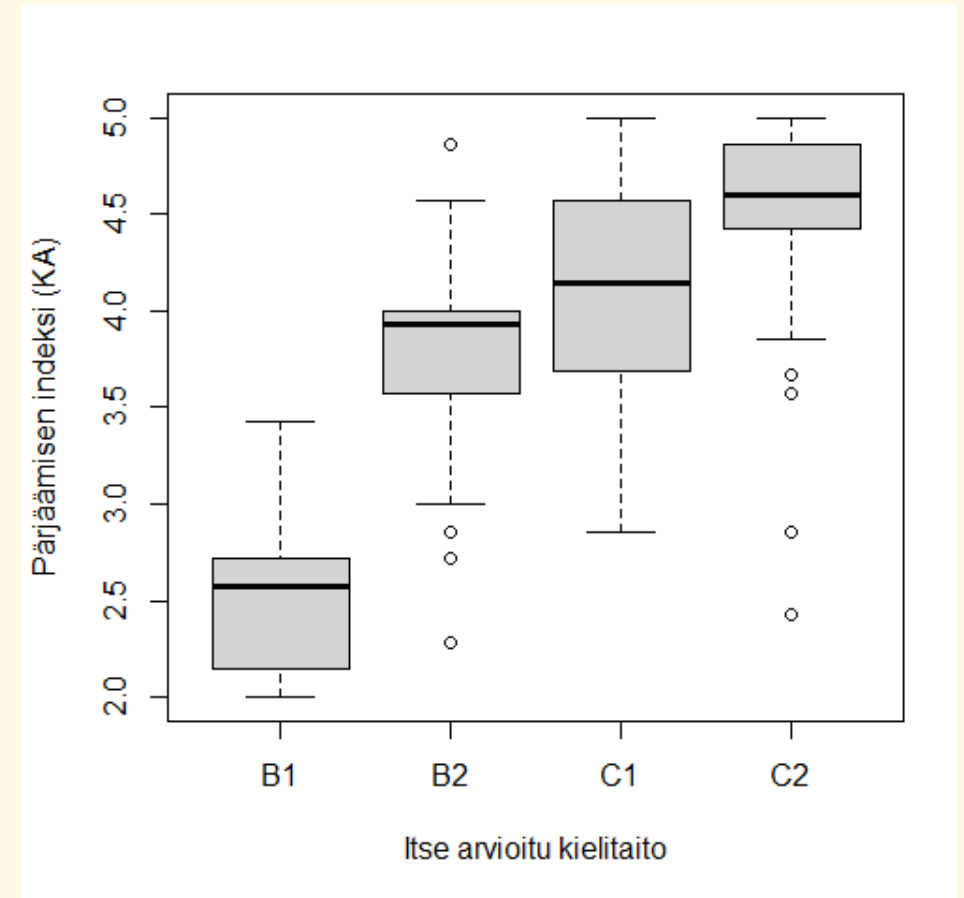
- Tutkimushankkeen [Korkeakouluopinnoissa pärjääminen ja kielelliset haasteet](#) (Maija Tervola ja Mari Honko, JyU) ensimmäinen vaihe
- 261 opiskelijan aineisto, kerätty alkuvuonna 2022, mukana kaikki Suomen korkeakoulut
- Kohderyhmän rajaus tutkimuskutsussa: ”Opiskelet suomeksi, mutta suomi ei ole vahvin kielesi”
- Tutkittiin pärjäämisen kokemusta erilaisissa opiskelutilanteissa suomen kielellä sekä kielitaitoa.
- Menetelminä digitaalinen kyselylomake (itsearviointi) sekä [verkkopohjainen kielitesti](#) (ulkoinen arviointi, ks. [testin esittely ja toimintaperiaatteet](#)).

Miten S2-taustaiset opiskelijat pärjäävät suomenkielisissä korkeakouluopinnoissa?

- Kyseessä erittäin monikielinen joukko!
  - Itsearviointin perusteella C-tason kielitaito tyypillisesti kolmessa kielessä.
  - Suurimmalla osalla (40 %) suomen kielen taito erinomaisella tasolla (C2). Joka neljännellä (24 %) kielitaito vasta B2-tasolla (tai jopa alle).
  - Englannin taito yleensä myös korkea, mutta toisaalta osalla vain heikko tai olematon.

Miten S2-taustaiset opiskelijat pärjäävät suomenkielisissä korkeakouluopinnoissa?

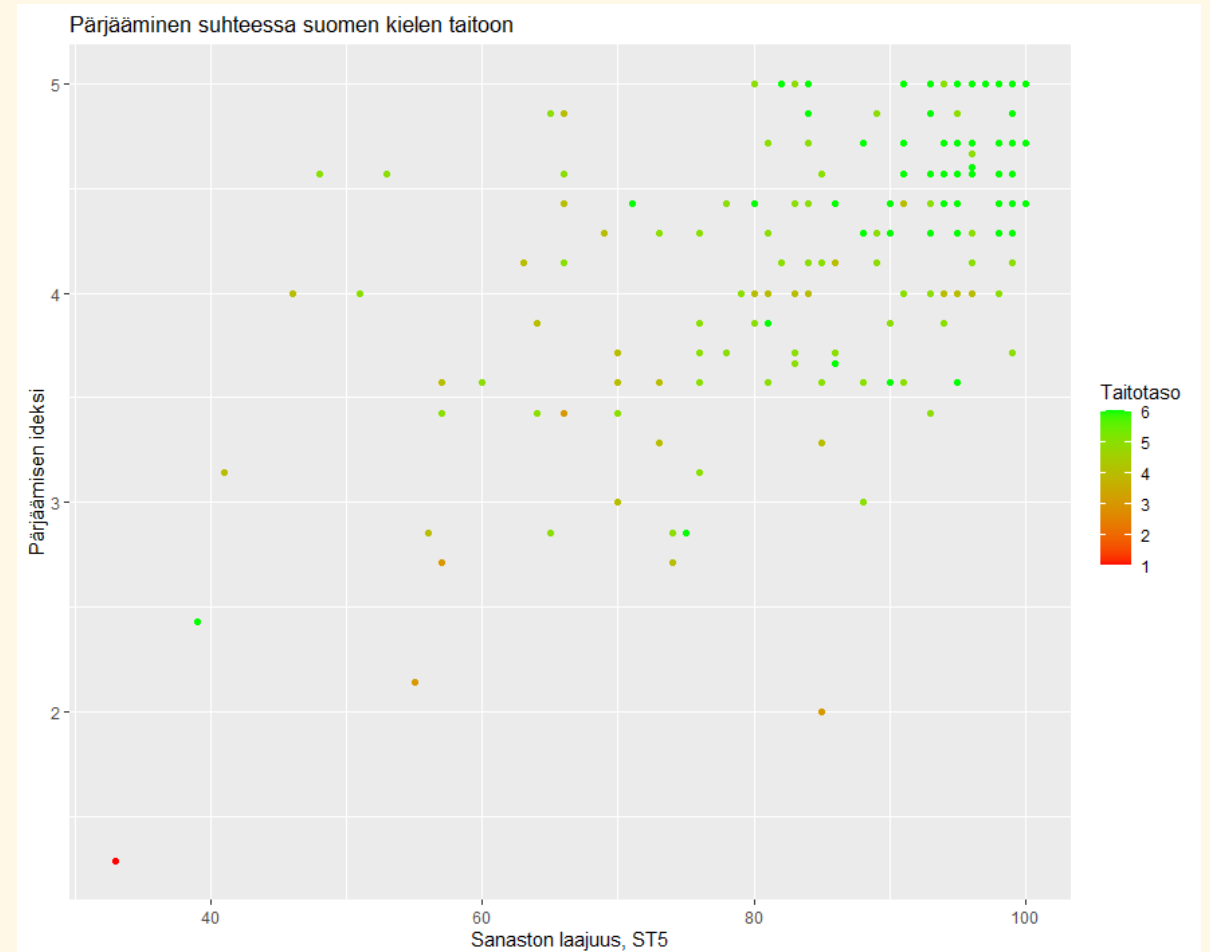
- Pärjäämisen kokemus on sitä vahvempaa, mitä korkeampi on itsearvioitu suomen kielen taitotaso.

Lähde: Tervola & Honko (tulossa 2023)

Miten S2-taustaiset opiskelijat pärjäävät suomenkielisissä korkeakouluopinnoissa?

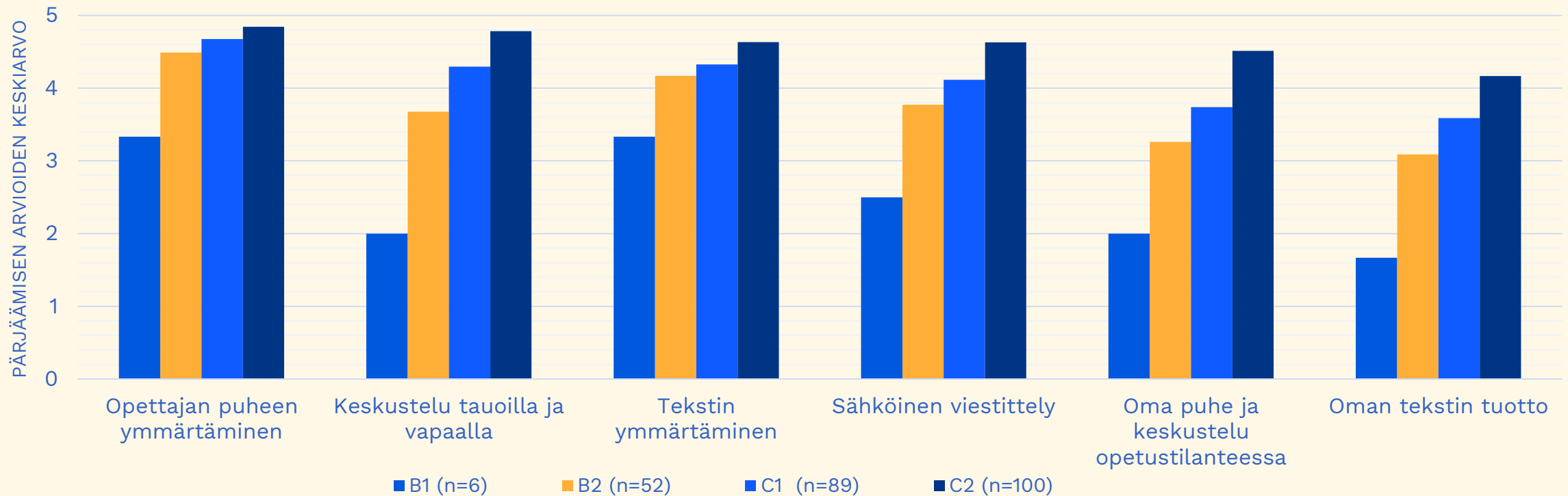
- Myös ulkoisesti mitatun kielitaidon ja pärjäämisen kokemuksen välillä havaittiin korrelaatio.

Miten S2-taustaiset opiskelijat pärjäävät suomenkielisissä korkeakouluopinnoissa?

Pärjääminen suomen kielellä eri opetustilanteissa itsearvioidun suomen kielen taidon mukaan

Miten S2-taustaiset opiskelijat pärjäävät suomenkielisissä korkeakouluopinnoissa?

- Sanalliset vastaukset vahvistavat tilastollisesta analyysistä saatuja havaintoja.
- Kielitaitotasolla B2 kerrottiin vakavista pärjäämisen haasteista: aikaa kuluu tehtäviin liikaa, turhautumista, epävarmuutta, heikko itsetunto, toimeentulohuolet.
- C2-tasolla kerrottiin pienemmistä haasteista, esim. vaikeuksista löytää sopivia ilmaisuja omaan tekstiin, koettiin puutteita syvällisemmässä kielitiedossa esim. sanojen käyttötavoista.

JULKAISUT:

- Sanallisten vastausten laadullinen analyysi:

Honko & Tervola (2023): ”Opiskelen joka päivä, vaikka on raskasta.” Monikielisten korkeakouluopiskelijoiden kuvauksia suomenkielisissä tutkinto-ohjelmissa opiskelusta. *AFinLAn vuosikirja 2023*
<https://journal.fi/afinlavk/article/view/127096>

- Aineiston tilastollinen analyysi:

Tervola & Honko (hyväksytty): Monikielisten korkeakouluopiskelijoiden kokemuksia pärjäämisestä suomenkielisessä tutkintokoulutuksessa. *Yliopistopedagogiikka* 2/2023.

Kolme haastetta korkeakouluille

1

**B2-kielitaitotason
huomioiminen
opetuksessa ja
rakenteissa.**

2

**Kielitaidon kehittämisen
tukeminen kohti
valmistumisen ja
työelämän vaatimustasoa.**

3

**Mukaan ottaminen
korkeakouluyhteisöön.
Yhteenkuuluvuuden
vahvistaminen.**

Miten riviopettaja voi toimia tässä tilanteessa?

- Tampereen yliopiston TLC: [Työkaluja opettajalle S2-taustaisen opiskelijan huomioimiseen](#)
- Ohjeiden perusta
  - 15 vuotta B2-kielitaitotason opettajana yliopistossa
  - Korkeakouluopinnoissa pärjääminen ja kielelliset haasteet -tutkimushanke
  - Lääkärien kielitaitotutkimus B2-kielitaitotasolla -hanke
Taina Pitkäsen kanssa

JULKAISUJA LÄÄKÄRIEN KIELITAITOTUTKIMUKSESTA:

Pitkänen, Tervola, Toivonen & Kosunen 2021: Kielellisen merkityksen välittymisen ongelmia maahanmuuttajalääkärien potilastenteissä. *Virittäjä* 3. <https://journal.fi/virittaja/article/view/95381/65607>

Pitkänen & Tervola 2022: Lääkäriin vai potilaan taitoa? Suomea toisena kielenä puhuvan lääkärin puheen ymmärrettävyys vastaanottotilanteessa. *Puhe ja kieli* 3. <https://journal.fi/pk/article/view/126147/76058>

Pitkänen & Tervola (tulossa 2024): Puheen ymmärrettävyyden jäljillä: mikä potilaan puheessa on vaikeaa suomea toisena kielenä käyttävälle lääkärille? *Virittäjä*.

Mitä pitäisi tehdä korkeakouluissa laajemmalla tasolla?

- Opetussuunnitelmia pitäisi tarkastella myös B2-kielitaitotasolla opinnot aloittavan opiskelijan näkökulmasta.
  - Ovatko alkuvaiheen kurssit kielellisesti saavutettavia?
  - Onko tutkinto-ohjelman pakolliset kieli- ja viestintäopinnot suunniteltu myös S2-taustaisille B2-tasolla aloittaville?
  - Onko opetussuunnitelmassa ”tsekkauspiste(itä)” kirjoitustaidon etenemisen seuraamiselle?

“Successful groups demonstrated different patterns in intercultural engagement dynamics and **showed higher gains at the end of the semester**, but their collaborative engagement appeared to decrease. In contrast, **less successful groups did not show increasing intercultural engagement and demonstrated limited cognitive engagement**, even though they had relatively high levels of collaboration in the initial stages.”

Zhao, Du & Tan (2021): Student engagement for intercultural learning in multicultural project groups via the use of English as a lingua franca. *Language, Culture and Curriculum*.

Kiitos kuuntelemisesta!

maiya.tervola@tuni.fi

Kirjallisuutta

Camp 2021: Helping second language students succeed with academic sources: Advice for faculty across the disciplines.

<https://minnetesoljournal.org/journal-archive/mtj-2021-1/helping-second-language-students-succeed-with-academic-sources-advice-for-faculty-across-the-disciplines/>

Field 2011: Into the mind of the academic listener. *Journal of English for Academic Purposes*. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2011.04.002>

Hyland & Hyland 2006: Feedback on second language students' writing. *Language Teaching*. <https://doi.org/10.1017/S0261444806003399>

Kilbon 2021: L2 student perceptions regarding their comprehension of academic lectures – a longitudinal study. Väitöskirja.

https://leicester.figshare.com/articles/thesis/L2_student_perceptions_regarding_their_comprehension_of_academic_lectures_a_longitudinal_study/19096304

Reiman, Lehtonen & Saario 2022: Monikielisyys resurssiksi yliopistoissa. Kielipoliittisesta tahtotilasta käytännön toimintaan. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta* -verkkolehti. <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-lokakuu-2022/monikielisyys-resurssiksi-yliopistoissa-kielipoliittisesta-tahtotilasta-kaytannon-toimintaan>

Riitaoja ym. 2022: Migrants at the university doorstep : How we unfairly deny access and what we could (should) do now. *Apples: Journal of Applied Language Studies*. <https://doi.org/10.47862/apples.112578>

Ruuska 2020: At the nexus of language, identity and ideology: becoming and being a highly proficient second language speaker of Finnish. JYU dissertations 309. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8366-6>

Telbis, Helgeson, & Kingsbury 2014: International students' confidence and academic success. *Journal of International Students*. <https://doi.org/10.32674/jis.v4i4.452>

Zhao, Du & Tan 2021: Student engagement for intercultural learning in multicultural project groups via the use of English as a lingua franca. *Language, Culture and Curriculum*. <https://doi.org/10.1080/07908318.2020.1858094>